

Selvitys

Kantelija arvostelee Pertunmaalla toimivan maanrakennusyrityksen toiminnan jatkamisen sallimista ilman voimassa olevia maa-aines- ja ympäristölupia. Kantelija kertoo tehneensä tammikuussa 2020 Mikkelin seudun ympäristöpalveluille ilmiannon jätebetonin toimittamisesta alueelle, jota koskeva lupa oli päättyneenä jo 31.12.2017. Hän epäilee, että valvova viranomaisena olisi laiminlyönyt tehtäviään, minkä johdosta kantelija on tehnyt ilmoituksen apulaisoikeuskanslerille. Maa-ainesalueen omistaja on (silloinen) maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä.

Esitämme viranhaltijoiden selvityksenä apulaisoikeuskanslerille 31.3.2022 saapuneeseen kanteluun seuraavaa:

Kyseessä olevan maanrakennusyrityksen luvat alkaen vuodesta 2011:

- Ympäristölautakunta myönsi toiminnalle 25.8.2011 § 80 ympäristöluvan, joka ei sisältänyt vielä betonin ja asfaltin vastaanottoa. Lupa myönnettiin vuoden 2020 loppuun saakka. Vaasan HO:n päätös 30.5.2012 (liittyi meluvalitukseen) piti ympäristölautakunnan päätöksen voimassa muuten, mutta lyhensi voimassa olon vuoden 2017 loppuun (tämä johtui ns. murausasetuksen voimaantuloajankohdasta viimeistään 1.1.2018 kaikissa kohteissa - 300 metrin suojaetäisyysvaatimus louhinta-alueesta häiriintyvään kohteeseen astui voimaan).
- Ympäristölautakunta myönsi 30.10.2014 § 102 ympäristöluvan betonin ja asfaltin vastaanottamiselle ja hyödyntämiselle (yhteensä 40 000 tn vuodessa). Päätös oli voimassa saman ajan kuin muukin ympäristölupa eli vuoden 2017 loppuun.
- Pertunmaan kunnan teknisen ja ympäristöpalvelujen lautakunnan 5.11.2013 § 49 myöntämä maa-aineslupa oli myönnetty 10 vuodeksi. Maa-aineslupa oli siis voimassa vuoden 2020 alussa.
- Toimintapaikalla on ollut kaksi louhinta- ja murskauskertaa vuosina 2018 ja 2019: välillä 19.11. – 19.12.2018 3 + 10 pv ja välillä 2.9. – 30.9.2019 5 + 10 pv. Näistä on tehty meluilmoitukset ja annettu ympäristöpäällikön päätökset 15.11.2018 § 50 ja 5.9.2019 § 38.
- Nyt voimassa oleva yhteislupahakemus tuli vireille 19.3.2020. (Maa-ainestarkastusmuistiossa 24.6.2019 todetaan: ”Kohteella on maa-aineslupa, joka on voimassa vuoden 2023 loppuun. Alueelle aiotaan hakea uutta ympäristölupaa vielä vuoden 2019 aikana.”) Uusi ympäristölupapäätös annettiin 10.6.2020. Lupa on voimassa 31.7.2030 saakka. Tämä päätös mahdollistaa myös betoni- ja asfalttijätteen (yhteensä 20 000 tonnia vuodessa) vastaanottamisen ja hyödyntämisen.

Tapahtumien kulku vuonna 2020:

Heinolan ympäristötarkastaja soitti ympäristötarkastaja Marita Savolle 25.2.2020. Heille oli tehty sinä päivänä nimetön ilmianto liittyen vanhan navettarakennuksen purkamisesta syntyviin jättemateriaaleihin, minkä perusteella hän selvitti asiaa.

Myöskin kantelija soitti ympäristötarkastaja Savolle 25.2.2020 (”Heinolasta ajetaan purkubetonia Pertunmaalla sijaitsevalle maanrakennusyritykselle”. Hän oli kysynyt aiemmin puhelimesta, onko ko. yrityksen ympäristölupa kunnossa. Savo kertoi lupatilanteen hänelle.)

Pertunmaalle helmikuussa 2020 ajetuista betonijätteistä (kaksi kuormaa) saimme siirtoasiakirjat Heinolan ympäristövalvonnan kautta.

Kantelun mukaan kantelija esitti toivomuksen, että ympäristötarkastaja tekisi tarkastuskäynnin ko. maa-ainesalueelle kokonaisuuden selvittämiseksi, koska hänen mukaansa aivan ilmeisesti käynnissä on ollut alan elinkeinonharjoittajan laitton toimintamalli eikä yksittäistapaus.

Ympäristötarkastaja Savo oli yhteydessä Heinolan rakennustarkastajaan, koska rakennustarkastajalla oli ko. navetan purkuilmoitus käsittelyssään. Ympäristötarkastaja keskusteli puhelimesta myös puretun navetan omistajan kanssa.

Savo oli välittömästi yhteydessä toiminnanharjoittajaan puhelimitse ja kielsi häntä ottamasta vastaan betonijätteitä ennen kuin niitä koskeva ympäristölupa on voimassa. Alueelle ei tehty sillä hetkellä tarkastusta kantelijan pyynnön mukaisesti. Maanrakennusyrittäjää ei myöskään määrätty ajamaan alueelle tuotua 24 m³ yksityishenkilön navetan purusta syntynyttä betonia takaisin Heinolaan. Perusteena oli, että alueelle oli tulossa vireille betonijätteen vastaanottamisen mahdollistava ympäristölupahakemus, jonka voimaan tullessa jätebetonin vastaanottaminen olisi mahdollista.

Meidän roolimme ympäristönsuojelun viranhaltijoina on ollut arvioida laiminlyönnin ympäristövaikutukset ja laiminlyönnin suuruus, tahallisuus ja ympäristöolosuhteet, ja pyytää poistamaan betoni alueelta tai varmistaa, että asianmukaiset luvat tulevat ajan tasalle. Tässä päädyttiin jälkimmäiseen vaihtoehtoon. Mikäli uutta lupaa ei olisi voitu myöntää, jätebetoni olisi ajatettu pois.

Kyseessä oli pieni määrä ympäristölle haitatonta jätettä, josta ei aiheudu ympäristölle pilaantumisen vaaraa. Toiminnanharjoittajalla oli ollut lupa jätteen vastaanottamiseksi aiemmin ja uusi hakemus oli tulossa vireille. Paikka arvioitiin sopivaksi maa-ainesototoiminnan lisäksi myöskin jätebetonin ja -asfaltin vastaanottamiseksi edelleenkin uudessa lupapäätöksessä.

Todetaan, että alueelle on tehty säännölliset maa-aineslupaan liittyvät ja ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset samalla tavalla kuin muihinkin maa-aines- ja ympäristölupakohteisiin.

Maanomistajan julkisella asemalla ei ole ollut vaikutusta asiaan.

Tapahtumien kulku vuonna 2022:

Kantelija soitti noin kaksi vuotta myöhemmin 9.2.2022 ympäristötarkastaja Savolle ja 30.3.2022 Tirkkoselle sekä Pasoselle palatakseen vielä tähän samaan asiaan. Hän oli tehnyt 31.3.2022 päivätyn kantelun viranhaltijoista oikeuskanslerille.

Mikkelissä 9.8.2022

Maria Tirkkonen, terveysvalvonnan johtaja/ympäristöpalvelujen johtaja (virassa 20.4.2020 alkaen)

Hanna Pasonen, ympäristöpäällikkö

Marita Savo, ympäristötarkastaja